

ОТЪКЪ ОСТАНОВКА И ТЪ ОНЪ ПЪРВОНАЧАЛНО А ТАКА

бъха посрѣщнати отъ обезимотяванитѣ славяни тъй, както по-сетнѣ българитѣ бѣха посрѣщнали своитѣ завоеватели—турци, не въдвориха никакво равенство между жителитѣ на Полуострова, нито донесоха съ себе си нѣкакви демократични начала, за да сложатъ върху тѣхъ новата държава. Аспарухъ идѣше съ всичкитѣ прѣдубѣждения на една абсолютическа власт, изродена при едни първобитни економически отношения. Кръпосничеството бѣше хранителката-майка на абсолютната власт. Логическото развитие на собствеността въ родовата еденица доведе Полуострова до създаването на кръпосничеството и до войнишкия деспотизмъ. Аспарухъ, който идѣше като покорител-избавителъ, измѣни на широкитѣ народни или племенни интереси; той и неговитѣ наследници прѣгърнаха напълно режимътъ на сръдневѣковната държава, съ всичкитѣ ѳ класови добродѣтели, и непрѣставаха да насърчаватъ отрицателнитѣ тенденции на тоя режимъ.

Наистина, по-късно ц. Крумъ се опита съ една баснословна мѣрка да измѣни послѣдствията отъ едно противорѣчие, ала усилията на българския царь, които правятъ и днесъ впечатлѣние на нѣкои историци, говорятъ само за неговата държавническа ограниченостъ, за липсата на едно широко социално гледище. Стремжитѣ на българския царь да ограничи размѣритѣ на пиянството въ България, не се покриваха съ неговитѣ желаня да отдалечава до безпрѣдѣлностъ хоризонтитѣ на своята държава, и обратно. Пиянството въ България, което ставаше единъ националенъ порокъ, лежеше дълбоко въ условията на кръпосническия режимъ: то бѣше немислимо безъ сществуването на послѣдния, както днесъ употребата на спирта и алкохола е свързана съ живота на капиталистическата държава. Въпрѣки всичкитѣ си добри желаня, царь Крумъ не облагородяваше материалнитѣ условия на България: той още по-малко спомагаше за ръстежа на